

Projekt uszczuplonej podstawy programowej

Szkoły ponadpodstawowe

Komentarz dr Anny Abramczyk

**Dr Anna
Abramczyk**

Doktor nauk społecznych w zakresie pedagogiki

Ekspertka do spraw awansu
zawodowego nauczycieli
oraz rzeczoznawca MEN w zakresie
podręczników do języka niemieckiego.

Nauczycielka z 25-letnim stażem, od 20 lat
doradczyni metodyczna we Wrocławskim
Centrum Doskonalenia Nauczycieli.
Autorka artykułów metodycznych i naukowych.
Wieloletnia egzaminatorka maturalna.

Projekt zmian Rozporządzenia o podstawie programowej

W dniu 23.04.2024 r. MEN opublikowało projekt zmian Rozporządzenia o podstawie programowej i równocześnie rozpoczęło konsultacje publiczne i uzgodnienia międzyresortowe tych projektów, które będą trwać do 13.05.2024.

Uwagi i opinie można przesyłać na adres:

sekretariat.dkotc@men.gov.pl

Zgodnie z zapowiedziami proponowane zmiany dotyczą **głównie ograniczenia treści nauczania**.

W przypadku języków obcych nowożytnych zaproponowano **korekty podstawy na drugim (klasy IV–VIII) i trzecim (szkoły ponadpodstawowe) etapie edukacyjnym**.

Ministerstwo Edukacji Narodowej wskazało jako **cele zmian**:

- położenie nacisku na umiejętności praktyczne, zamiast wiedzy teoretycznej,
- redukcję ilości materiału do opanowania przez uczniów (ten zabieg ma przełożyć się na wzrost motywacji uczniów, pozyskanie czasu na rozwijanie indywidualnych zainteresowań i zdolności, kształtowanie właściwych przekonań i postaw),
- dostosowanie zakresu treści nauczania do wymiaru przewidzianego czasu ich realizacji (wynika on z Rozporządzenia o ramowych planach nauczania),
- zastąpienie znowelizowaną podstawą programową wymagań egzaminacyjnych obowiązujących w latach 2021–2024,
- powrót do podstawy programowej jako podstawy przeprowadzenia egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego (od 2025).

1

Najistotniejszą zmianą na poziomie szkół ponadpodstawowych jest obniżenie wymagań w odniesieniu do europejskiego systemu wymagań językowych:

- dla pierwszego języka w wariantach podstawy III.1.P i III.1.R oraz
- dla pierwszego i drugiego języka w przypadku dwujęzyczności (III.D.J).

Wymagany poziom umiejętności został tu obniżony w porównaniu z obecnie obowiązującą podstawą programową o **pół stopnia skali ESOKJ** zarówno w zakresie biernej, jak i czynnej znajomości języka.

Warianty podstawy programowej dotyczące drugiego języka obcego pozostawiono bez zmian jeśli chodzi o ESOKJ.

Etap edukacyjny	Język obcy nowożytny nauczany jako	Wariant podstawy programowej	Opis	Nawiązanie do poziomu ESOKJ
trzeci (liceum ogólnokształcące i technikum)	pierwszy	III.1.P	kontynuacja nauczania 1. języka obcego nowożytnego ze szkoły podstawowej – kształcenie w zakresie podstawowym	B1 (B1+ w zakresie rozumienia wypowiedzi)
		III.1.R	kontynuacja nauczania 1. języka obcego nowożytnego ze szkoły podstawowej – kształcenie w zakresie rozszerzonym	B2 (B2+ w zakresie rozumienia wypowiedzi)
	drugi	III.2.0.	nauczanie 2. języka obcego nowożytnego od początku w klasie I liceum ogólnokształcącego lub technikum	A2
		III.2.	kontynuacja nauczania 2. języka obcego nowożytnego ze szkoły podstawowej	A2+
	pierwszy albo drugi	III.DJ	kontynuacja nauczania 1. albo 2. języka obcego nowożytnego ze szkoły podstawowej ALBO od początku w klasie I liceum ogólnokształcącego dwujęzycznego, technikum dwujęzycznego, oddziale dwujęzycznym w liceum ogólnokształcącym lub technikum ALBO kontynuacja nauczania języka obcego nowożytnego z klasy wstępnej przygotowującej uczniów do kontynuowania nauki w oddziałach dwujęzycznych	B2+ (C1 w zakresie rozumienia wypowiedzi)

2

Zmiana poziomów w odniesieniu do ESOKJ znalazła odzwierciedlenie w zapisach dotyczących znajomości środków językowych, np. od uczniów realizujących wariant:

- III.1.P oczekujemy **w miarę rozwiniętego** zasobu środków językowych, **zamiast dość bogatego** zasobu środków językowych (obecna podstawa programowa),
- III.1.R oczekujemy **dość bogatego** zasobu środków językowych, **zamiast bogatego** zasobu środków językowych (obecna podstawa programowa).

Zapowiadaną redukcję treści stwierdzamy również w przykładowych aspektach poszczególnych zakresów tematycznych, które nie zostały zmienione, na przykład:

- W wariancie III.1.P w zakresie leksykalnym

- 1) Człowiek zrezygnowano ze wskazania aspektów osobisty system wartości i autorytety
- 11) Zdrowie zrezygnowano z aspektu pierwsza pomoc w nagłych wypadkach
- 14) Państwo i społeczeństwo zrezygnowano z aspektów urzędy, organizacje społeczne i międzynarodowe.

- W wariancie podstawy programowej III.1.R w zakresie leksykalnym

- 1) Człowiek zrezygnowano ze wskazania aspektów społeczny system wartości oraz poczucie tożsamości,
- 2) Miejsce zamieszkania zrezygnowano z aspektu architektura
- 6) Żywność zrezygnowano z aspektu zaburzenia odżywiania,
- 7) Zakupy i usługi zrezygnowano ze wskazania aspektów usługi ubezpieczeniowe, prawa konsumenta,
- 9) Kultura zrezygnowano z aspektu ochrona praw autorskich,
- 11) Zdrowie zrezygnowano z aspektu pierwsza pomoc w nagłych wypadkach,
- 14) Państwo i społeczeństwo zrezygnowano z aspektów struktura państwa, urzędy, religie, ideologie.

Ponadto aspekt polityka i gospodarka ograniczono przez przeformułowanie podstawowe zagadnienia związane z polityką i gospodarką.

4

Kolejne ograniczenia dotyczą rodzajów tekstów, które uczeń powinien rozumieć lub tworzyć.

- W wariancie III.1.P zrezygnowano z notatki i życiorysu, listu prywatnego i formularza w zakresie tworzenia wypowiedzi.
- W wariancie III.1.R nie wyszczególniono listu prywatnego i życiorysu w zakresie tworzenia wypowiedzi.

5

Ponadto w wariancie podstawy programowej III.1.R wykreślona została umiejętność **objaśnianie procedur związanych z załatwianiem spraw w instytucjach**.

Natomiast umiejętność **streszczania przeczytanego w języku obcym tekstu** została przeformułowana na umiejętność **przedstawiania w syntetyczny sposób informacji z przeczytanego w języku obcym tekstu**.

Przy okazji wprowadzania zmian w dokumencie zostały wprowadzone doprecyzowania, na przykład:

- styl wypowiedzi (formalny lub nieformalny),
- zastąpiono **kartki pocztowe** słowem **pocztówka**,
- zrezygnowano ze wskazywania przykładowych źródeł informacji w punkcie XII wszystkich wariantów podstawy programowej.

Analizując, które zapisy zostały zmienione **warto pamiętać**, że **brak przykładowego aspektu np. urzędy** nie oznacza, iż nie uczymy ucznia słowa „urząd” czy zwrotu „załatwić coś w urzędzie”.

Podstawa jest dokumentem wielowarstwowym. Działanie językowe odbywa się zawsze z zastosowaniem określonych środków językowych na bazie określonego rodzaju tekstu (pisanego, słuchanego) i wymaga określonych umiejętności np. określenia kontekstu.

Ponadto aspekty podane w nawiasach są aspektami przykładowymi, o czym świadczy skrót „np.”